

Gelijke onderwijskansen in het gewoon basisonderwijs

Vlaams Parlement, 37-A (2017-2018) – Nr. 1
Uiteenzetting in de Commissie voor Onderwijs
12 oktober 2017

Situering van GOK-beleid

- Decreet van 28 juni 2002
- Tot 2011-2012: GOK-lestijden in driejaarlijkse cyclus
- Vanaf 2012-2013: opname GOK-lestijden in de basisomkadering die rekening houdt met SES-kenmerken
- Vanaf 2008-2009: werkingsbudgetten ook volgens SES-kenmerken

Onderzoeksvragen

1. Wat zijn de resultaten van het Vlaams GOK-beleid in het gewoon basisonderwijs?
2. Wat zijn de succesfactoren voor een GOK-beleid van gewone basisscholen?

1

Wat zijn de resultaten van het Vlaams GOK-beleid in het gewoon basisonderwijs?

Reeds uitgevoerde evaluaties

- Evaluaties door Steunpunt Schoolloopbanen / Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
- pLEO, TIMSS, PISA

Afwezigheid van nauwkeurige beleidsdoelstellingen, indicatoren, streefcijfers en een tijdpad bemoeilijkt de beleidsevaluatie

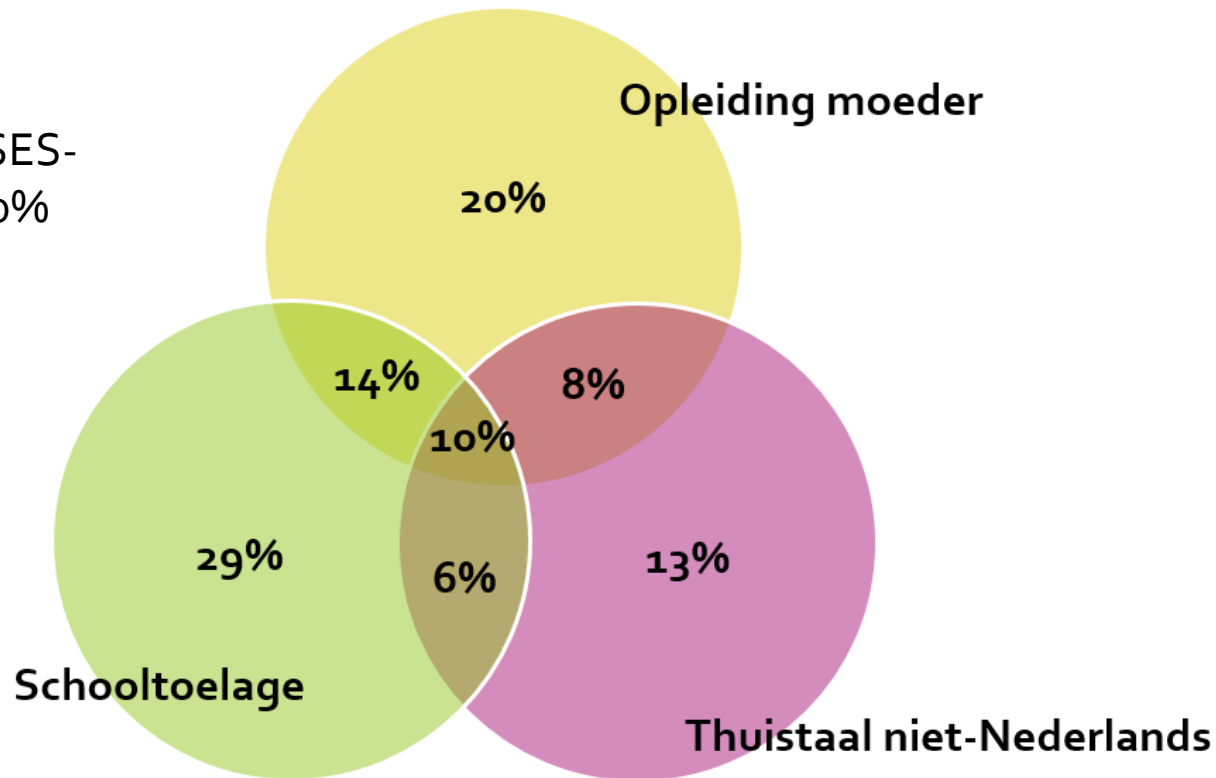
Evaluatie Rekenhof

Geen gegevens over leerwinst, ruwe outputcriteria

- Leerlingen 6-de leerjaar (in zover dat mogelijk was)
- Schooljaren : 2008-2009, 2010-2011, 2013-2014
(totaal 169.415 leerlingen)
- Drie leerprestatie-indicatoren:
 - Schoolse vordering: leeftijd 6-de leerjaar
 - Naar 1A of 1B in het gewoon secundair onderwijs
 - Attest van de leerling in het 1-ste leerjaar secundair onderwijs

35,5% van de leerlingen heeft in 2013-2014 één of meer SES-kenmerken

Leerlingen met SES-kenmerken = 100%

Leerprestatie-indicatoren van alle leerlingen samen

	2008-2009	2010-2011	2013-2014
Geen vertraging	86,07%	85,36%	85,50%
Wel vertraging	13,93%	14,64%	14,50%
1A	93,99%	94,54%	94,55%
1B	6,01%	5,46%	5,45%
A-attest	89,79%	90,75%	91,76%
B-attest	8,38%	7,54%	7,14%
C-attest	1,83%	1,71%	1,10%

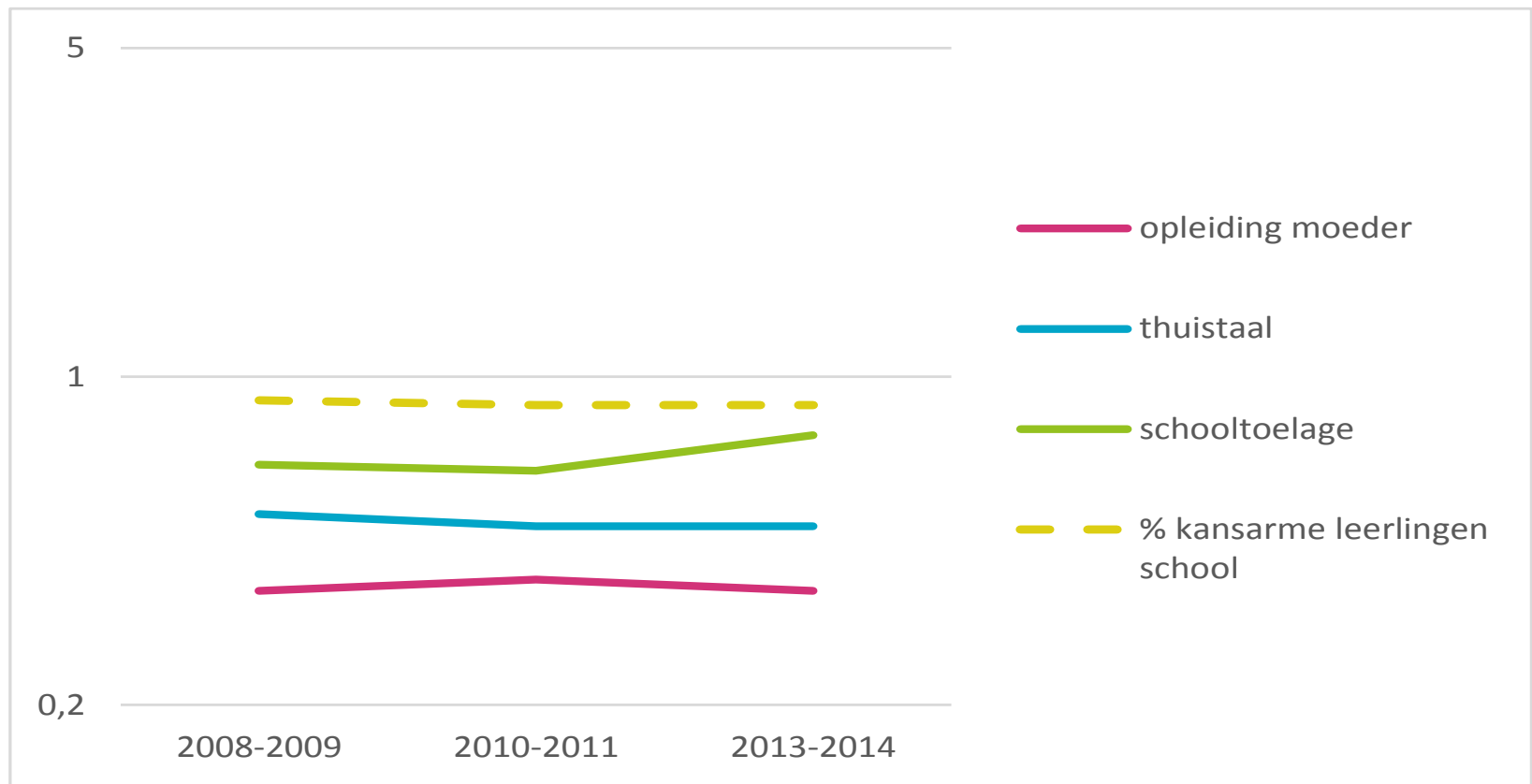

Evolutie van de kansenongelijkheid

Outputcriteria	kansarm versus kansrijk		
	2008-2009	2010-2011	2013-2014
Schoolse vertraging	4,0937	4,1153	4,4137
1B	4,2323	3,9712	3,5392
Geen A-attest	3,3202	3,3890	3,9362
C-attest	5,7698	5,9087	6,8016

Invloed van de SES-kenmerken en schoolsamenstelling

Voorbeeld: schoolse vordering

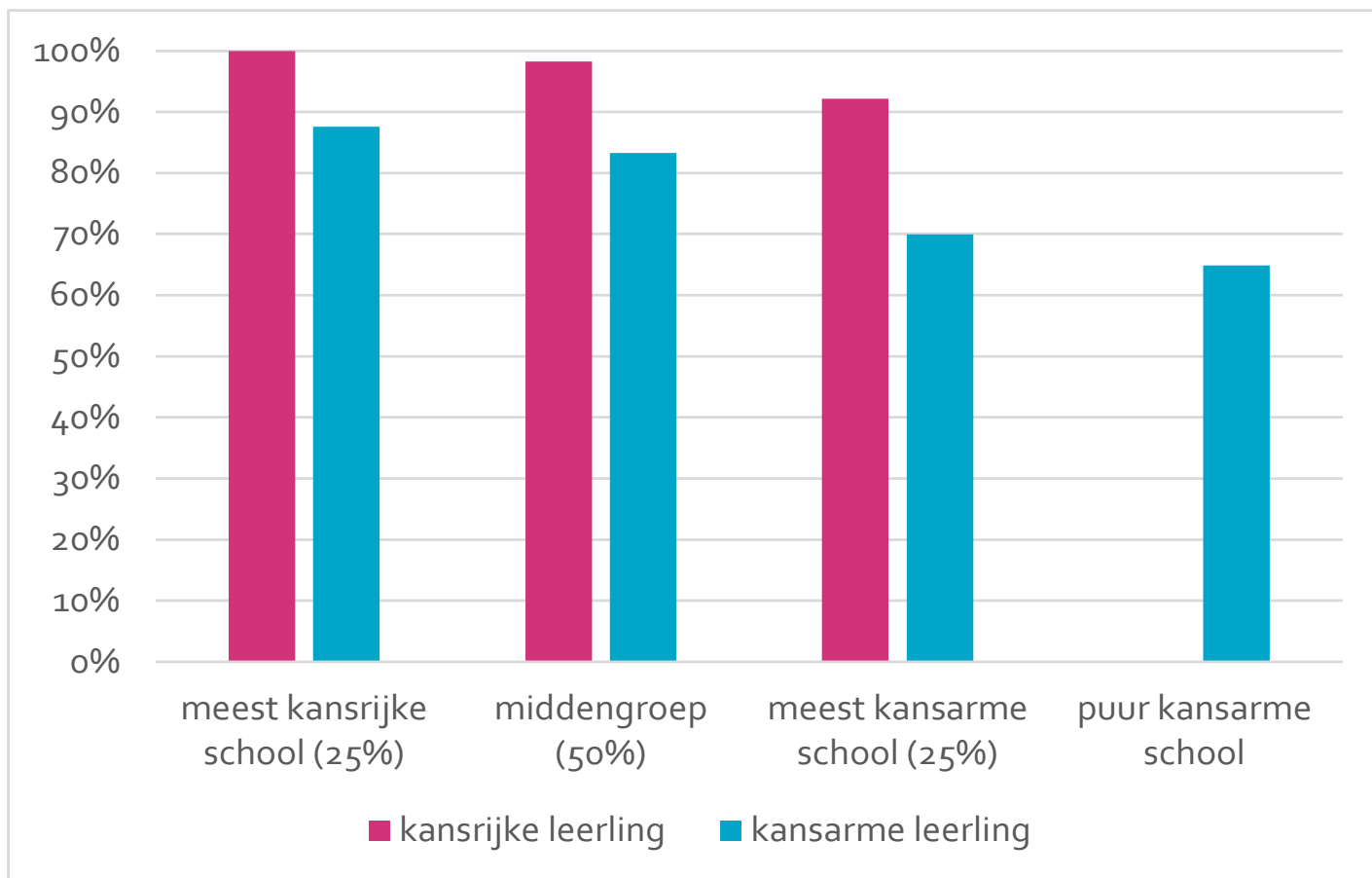
Voorspelde kans op leerprestatie-indicatoren bij een gemiddelde schoolsamenstelling

SES-kenmerken			Voorspelde kans bij SES% school= 39,87		
Opleiding	Thuis-taal	School-toelage	Geen vertraging	1A	A-attest
			91,34%	97,04%	95,18%
x			78,59%	91,39%	89,44%
	x		83,54%	97,72%	92,17%
		x	88,82%	95,46%	92,95%
x	x		63,83%	93,27%	83,48%
x		x	73,42%	87,18%	84,97%
	x	x	79,26%	96,48%	88,71%
x	x	x	57,06%	89,87%	77,12%

Invloed van de schoolsamenstelling

Voorbeeld schoolse vordering

Referentie = kansrijke leerling in school met minste kansarme leerlingen

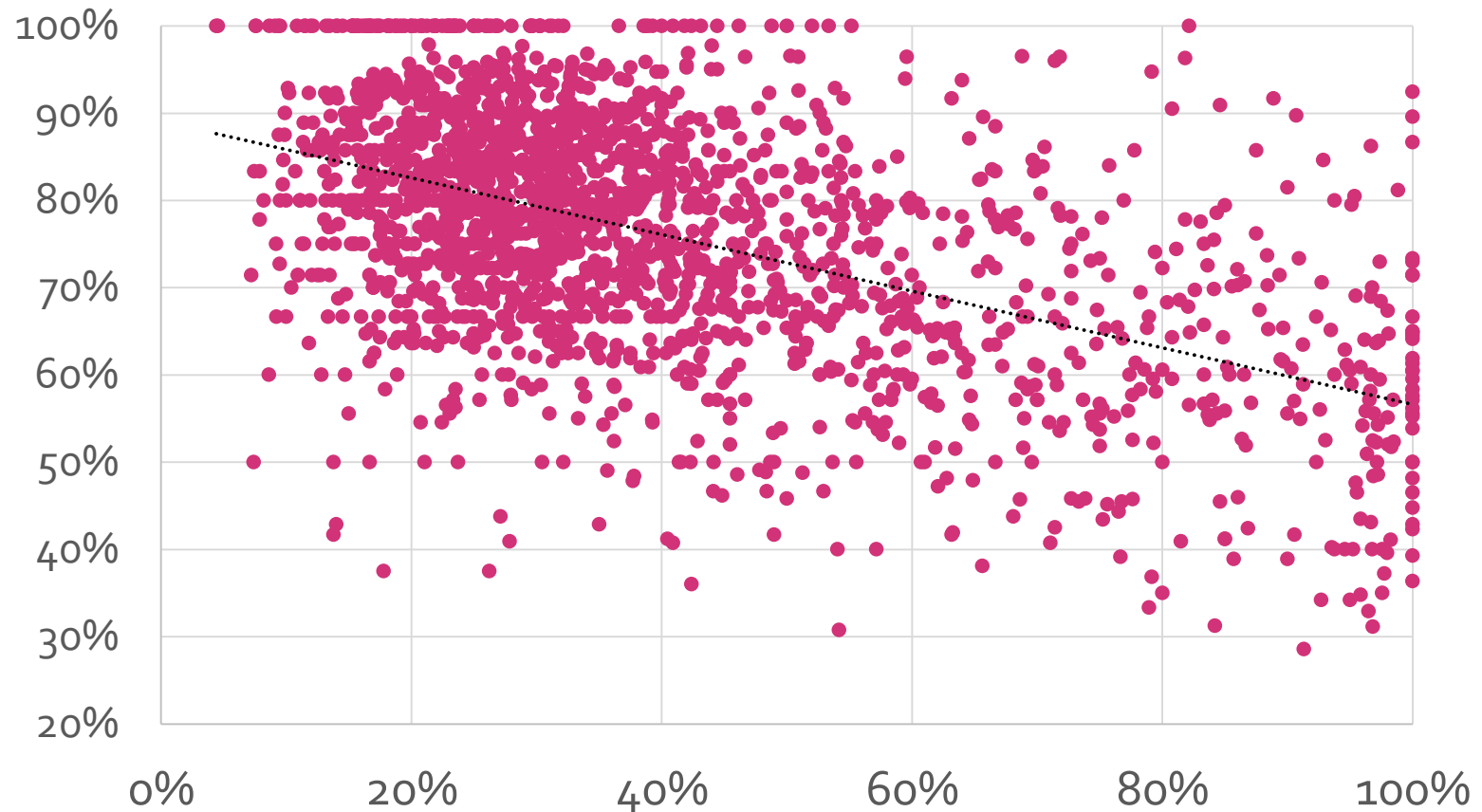

2

Wat zijn de succesfactoren voor een GOK-beleid van gewone basisscholen?

Scholen volgens graad van kansarmoede en prestaties kansarme leerlingen

Voorbeeld schoolse vordering

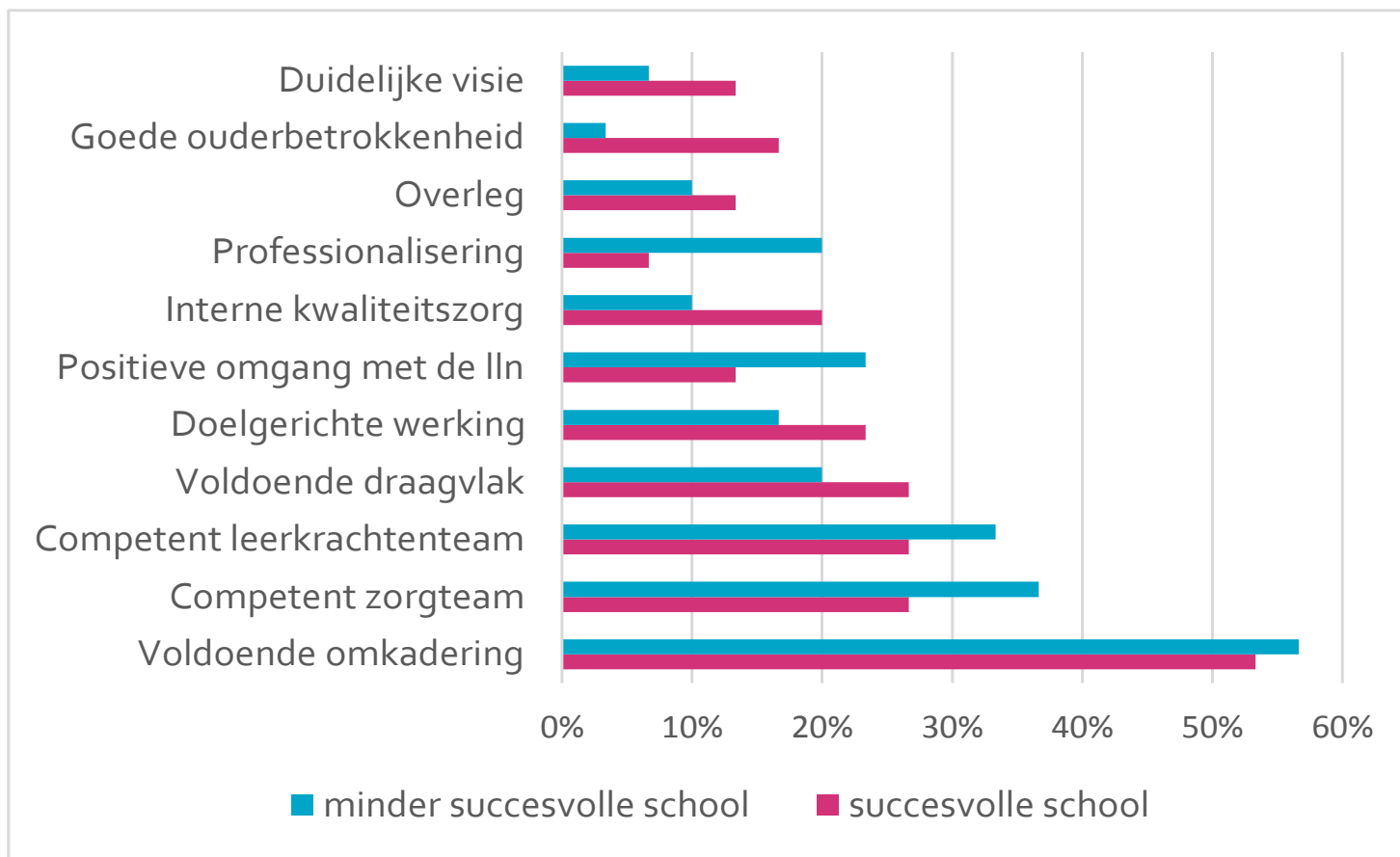

Selectie 60 scholen

- Uit de 206 scholen met meeste kansarme leerlingen
- 30 meest succesvolle en 30 minst succesvolle scholen op basis van:
 - het percentage leerlingen zonder vertraging in het zesde jaar lager onderwijs
 - het percentage leerlingen dat doorstroomt naar 1A van het secundair onderwijs
 - het percentage leerlingen dat een A-attest behaalt op het einde van het eerste jaar secundair onderwijs
 - het oordeel van de onderwijsinspectie: het aandeel onderzochte leergebieden met conclusie *voldoet* tijdens de meest recente doorlichting

Succesfactoren volgens de succesvolle en minder succesvolle scholen

Factoren die effectiviteit beïnvloeden

Keuze van 60-tal factoren: op basis van wetenschappelijke literatuur, deskundigen en onderwijsinspectie

Factoren mbt leerkrachten, directeur, zorgteam, leerlingen, GOK-en zorgbeleid, veiligheid, schoolcontext,...

Interviews met scholen en gegevens onderwijsministerie

Overzicht statistisch significante succesfactoren

Factor	Rangcorrelatiecoëfficiënt
Aantal leerlingen met individueel aangepast curriculum	0,223
Aantal lestijden per leerling	-0,192
Aantal uren kindvrij per week	0,232
Draagvlak in het leerkrachtenteam voor het GOK-beleid	0,372
Ervaring directeur	0,206
Ervaring zorgteam	0,206
Gebruiksvriendelijkheid leerlingvolgsysteem (LVS)	
Gebruikt leerlingvolgsysteem	
Gebruikt leerpakket Nederlands	
Leerlingenverloop	0,385
Lestijden onderwijsvoorrangsbeleid (OVb)	
Onderwijsnet	
OKI-waarde scholengemeenschap	0,191
Ouderbetrokkenheid	0,324
Percentage Belgen	0,186
Personeel met directiecapaciteit	0,228
Ziekteverzuim van leerkrachten	0,199

Combinatie van

- **Gebruikte leerlingvolgsysteem**
- **Draagvlak in leerkrachtenteam voor GOK-beleid**
- **Ouderbetrokkenheid**

kan 51% van de variatie in de mate van succes van GOK-scholen verklaren

QCA

Bijna noodzakelijke voorwaarden:

- weinig leerkrachtenverloop (consistentie 0,90)
- veel draagvlak (consistentie 0,86)
- weinig ziekteverzuim van leerkrachten (consistentie 0,86)
- ooit genoten hebben van het stelsel van OVB (consistentie 0,83)

QCA

Twee belangrijke combinaties van factoren (met consistentie 1):

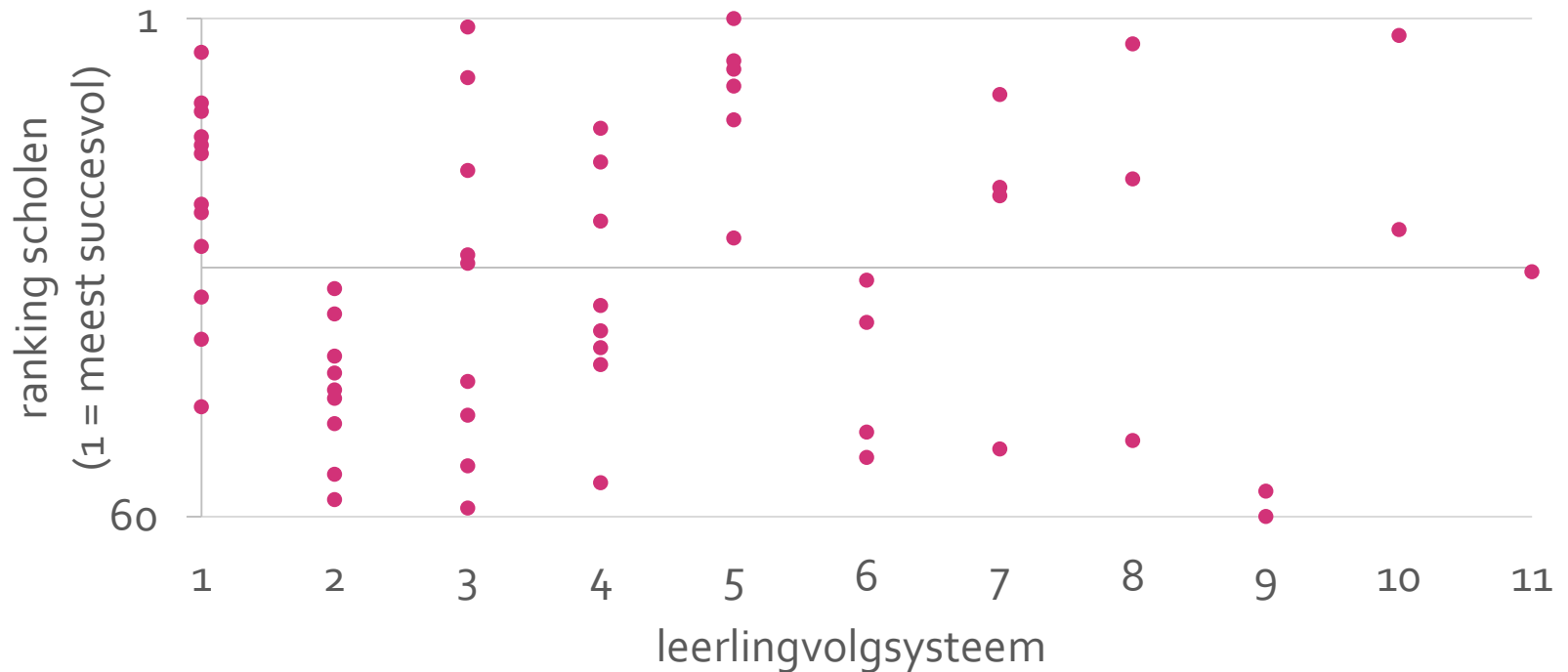
- weinig leerkrachtenverloop * veel ouderbetrokkenheid * gebruikte LVS * veel draagvlak * ooit OVB (dekkingsgraad 0,50)
- weinig leerlingenverloop * weinig ziekteverzuim van leerkrachten * gebruikte LVS * veel draagvlak * ooit OVB (dekkingsgraad 0,43)

Verdere analyse:

gebruikte LVS * veel draagvlak: komt 20 keer voor bij de 30 succesvolle scholen

veel ouderbetrokkenheid * gebruikte LVS * veel draagvlak: komt 17 keer voor bij de 30 succesvolle scholen

60 scholen en gebruikt leerlingvolgsysteem

Aanbevelingen

- Doelstellingen, indicatoren, streefcijfers en tijdpad vaststellen. Stabiel beleid is wenselijk
- Waken over draagvlak en specifieke aandacht voor GOK naast zorg. Explicietere verantwoording over GOK van scholen vragen?
- Thuissituatie leerling globaal benaderen. Samenwerken met andere beleidsdomeinen. Expliciet ouderbeleid van scholen vragen?
- Verder onderzoek van effecten leerlingvolgsysteem en leerpakketten. Expliciete kwaliteitseisen?

Aanbevelingen

- Nagaan hoe andere succesfactoren, zoals een beperkt leerlingenverloop, een stabiel leerkrachtenteam en ervaren directeurs en zorgteams, kunnen worden bevorderd?
- Andere factoren verder onderzoeken, zoals een goede infrastructuur, ondersteuning door de scholengemeenschap, het schoolbestuur en het CLB, de buitenschoolse ondersteuning en het buitenschoolse onderwijs, gedragsproblemen, enz.